

LEGAL
SOLUTIONS

Yin Yang Office
Euclideslaan 1
3584 BL, Utrecht
info@xyls.nl
+31 (0)30 2270 386

KvK 73716855
BTW NL859638923B01

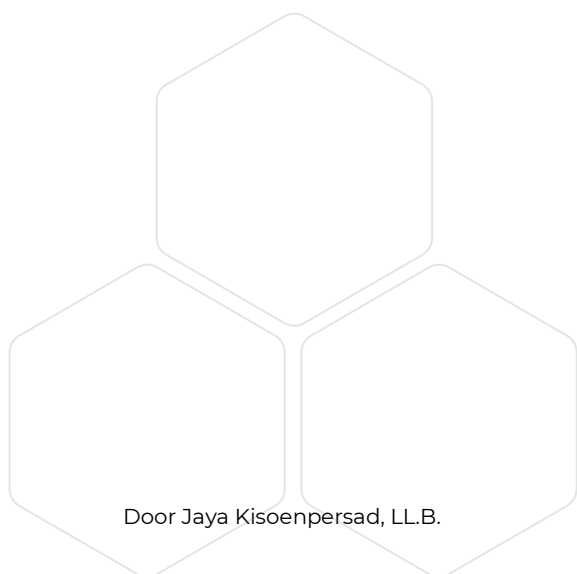
Wetenschappelijk onderzoek & Artikel
T.b.v. Your Business Leads en www.top-casino.nl

Door: Jaya Kisoenpersad, LL.B.
Laatst bewerkt op: 23 februari 2022

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Centrale onderzoeksvraag	5
Methodieken	5
Leeswijzer	6
Onderdeel 1: Wat wordt verstaan onder jongvolwassenen?	6
Onderdeel 2: Wat zorgt voor gevoeligheid bij jongvolwassenen?	7
Onderdeel 3: Waarom zijn jongvolwassenen kwetsbaar voor de risico's van kansspelen? ...	8
Conclusie	9
Bronnenlijst	11

Ratio achter het verbod op reclame en bonussen op kansspelen voor jongvolwassenen

Er is een koerswijziging waarbij de aanbieders vanaf 1 februari 2022 alleen nog bonussen aanbieden aan spelers van 24+. Dit komt door strengere naleving van de (al bestaande) reclame.

Ingaande oktober 2021 is de Wet kansspelen op afstand in werking getreden. Dit bracht praktische gevolgen met zich mee, aangezien hiermee de legalisatie op online gokken is gerealiseerd. Deze wet treft als voornaamste doel om het online kansspelen efficiënter en veiliger te laten verlopen, dan wel om kansspeleravering te voorkomen. Deze nieuwe regels zijn voornamelijk van toepassing op risicovolle kansspelen. Online goksites dienen daarom een kansspelvergunning aan te vragen bij de Kansspelautoriteit (Ksa). Met deze vergunning is het een online casino toegestaan om digitale kansspelen aan te bieden. De toekomstige spelers kunnen vanaf nu fysiek en legaal online kansspelen. Een legale aanbieder staat na de toekenning van de kansspelvergunning onder toezicht van de Ksa. Daardoor is er sprake van een veilige omgeving. De beoogde veilige omgeving staat echter onder spanning met de groei van de gokbranche. Deskundigen zijn angstig ingesteld gelet op de risico's, die kleven aan kansspelen. Om deze reden heeft de overheid als eis gesteld, dat geen reclame en bonussen mogen worden aangeboden aan jongvolwassenen. Dit heeft te maken met dat jongvolwassenen meer kwetsbaar zijn om een verslaving te ontwikkelen. De oorzaak hiervoor ligt in het feit, dat jongvolwassenen in de adolescentie fase zitten, waardoor hun rationele ingeving tijdelijk wordt overheersd door de emotionele ingeving. Hierdoor is hun brein uit balans en zijn veel beslissingen gebaseerd op impulsiviteit. Dit zorgt er dan ook voor dat jongvolwassenen meer kwetsbaar zijn voor risico's van kansspelen. Zij zijn namelijk sneller geneigd om van het spelen met fictief geld de stap te zetten naar het spelen met echt geld. Dit heeft te maken met het geringe verantwoordelijkheidsgevoel en de adolescentie fase.

Inleiding

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) maakt grafisch zichtbaar, dat de gokbranche gestaag is gegroeid. ¹ Vanaf 2015 trok de werkgelegenheid in de gokbranche weer aan. Dit blijkt uit de gestelde vragen in de media. Gokken is in de afgelopen jaren populair geworden. Dat blijkt uit de groei van de consumptie met bijna 12 procent tot 2,5 miljard euro in de periode van 2015-2018. Consumptie bestaat uit gokinzet verminderd met de gewonnen prijzen. Het CBS vermeldt dat er in de afgelopen jaren steeds meer geld wordt besteed aan loterijen en kansspelen. Dit blijkt uit de stijging van de productiewaarde. De groei van de gokbranche valt deels te wijten aan de toename van de ontvangsten van de kansspelbelasting door de overheid. De

¹ CBS, *Gokbranche groeit gestaag* (cbs.nl), geraadpleegd op 9 februari 2022.

verplichte belastingafdracht was in 2018 ruim zeven keer zo groot als in het jaar 1995. De oorzaak van deze ontwikkeling ligt in het feit, dat het algemene tarief voor bruto uitgekeerde prijzen in 2006 en 2018 is verhoogd. Daarnaast valt sinds 2008 ook de bruto-spelopbrengst van gokautomaten onder de kansspelbelasting.

Met het rapport van Intraval 2016 is in de meting van 2016 gebleken, dat Nederland circa 8,4 miljoen recreatieve spelers, 95.700 risicospelers en 79.000 probleemspelers kent.² Dit rapport laat gelijktijdig zien dat 88% van de Nederlandse bevolking van 16 jaar of ouder ooit in hun leven heeft gegokt. Hiermede blijkt dat 12% nog nooit een poging heeft gewaagd om te gokken. Volgens ditzelfde rapport gokken circa 486.500 mensen wel eens illegaal online. Volgens Hervitas blijkt dat dit veelal short-odds-kansspelen betreffen³. Dat zijn spellen waarbij terstond duidelijk wordt of de speler gewonnen heeft. Dergelijke spellen hebben volgens Hervitas extra verslavings-potentieel. Ook wordt in het rapport opgemerkt, dat het aantal hulpzoekers slechts een klein deel is van de probleemspelers. Er lijkt sprake te zijn van een grote groep probleemspelers die geen hulp vragen. In een ander rapport van Intraval (2020) is gebleken dat de jongvolwassenen meer kans lopen om problematisch speelgedrag te ontwikkelen, hetgeen te wijten is aan:

- a. Deelname aan kansspelen is een risicovolle activiteit;
- b. Meeloopgedrag;
- c. Ontwikkeling van het brein.⁴

Gelet op deze ontwikkelingen schijnt er heden ten dage een vervolg op deze problematieken voort te duren. Zo blijkt uit het CBS onderzoek dat spelers gemiddeld € 207 euro uitgeven aan online en offline gokken. Naar de mening van de directeur van gokverslavingsinstelling Hervitas blijkt, dat sinds het begin van de coronacrisis een kwart meer instroom is van mensen met een gokverslaving. Daarbij is opgevallen dat het voornamelijk jonge patiënten van begin twintig betreffen. Dit hebben acht verslavingszorggroepen kenbaar gemaakt aan het NOS.⁵ Drie van de verslavingszorggroepen zien een duidelijke toename van hulpvraag bij gokverslavingen. Een relevante factor betreft de toename van eenzaamheid en isolement door de coronamaatregelen. Volgens psycholoog Leroy Snippe missen wij gezonde prikkels. De geest is daardoor zwakker en kan verleidingen als gokken moeilijker weerstaan. Volgens de Kansspelautoriteit is er in 2020 relatief meer geld uitgegeven aan online gokken dan in het jaar ervoor. Verslavingsdeskundigen en schuldhulpverleners impliceren, dat de verplaatsing naar online gokken sneller voor grotere problemen zorgt. Dit gaat uiteraard gepaard met de inwerkingtreding van de Wet Koa. Met deze nieuwe wet gaat de rem eraf. De verwachting van verslavingsdeskundigen is dat het aantal gokverslaafden hiermede zal toenemen.

² A. Kruize, M. Boendermaker, M. Slijstra en B. Bieleman, *Modernisering kansspelbeleid*, (breuerintraeval.nl), geraadpleegd op 9 februari 2022.

³ Hervitas, *Gokverslaving: wij helpen je te stoppen met gokken*, geraadpleegd op 9 februari 2022.

⁴ Breuer en Intraval, *Rapport Onderzoek alcoholgebruik en kansspelen*, (breuerintraeval.nl), geraadpleegd op 9 februari 2022.

⁵ D. van Hulzen, *Klinieken bezorgd over toename gokverslavingen sinds corona*, (nos.nl), geraadpleegd op 9 februari 2022.

Volgens verslavingsarts Wilco Sliedricht leidt een toename van eenzaamheid, angst en stress tot een vlucht in gedragsverslavingen.

Uit de reeds belichte ontwikkelingen is gebleken, dat de deelname aan kansspelen groeit. In het kader van deze groei zien verslavingsdeskundigen voornamelijk jongvolwassenen, die kwetsbaar zijn voor een gokverslaving. Dit artikel licht daarom uit hoe het kan dat jongvolwassenen in het bijzonder meer kwetsbaar zijn voor gokverslaving, hetgeen als volgt vertaald wordt naar een centrale onderzoeksvraag: *“Wat is de ratio achter het verbod op reclame en bonussen op kansspelen voor jongvolwassenen?”* Op de voormelde onderzoeksvraag wordt een beschrijvend en verklarend antwoord geformuleerd.

Dit onderwerp treft relevantie, aangezien dit onderwerp in de afgelopen jaren een steeds meer grote rol inneemt. Deze ontwikkeling gaat uiteraard gepaard met de inwerkingtreding van de wet Koa. Middels kansspelen op afstand wordt het bereik voor jongeren vergroot om deel te nemen aan kansspelen. Dit kan leiden tot meer kansspelverslaving, omdat men eenvoudiger lid kan worden. Ten gevolge hiervan liggen aanzienlijke gevaren op de loer. Er zit immers een vertraging tussen de verslaving en de hulpvraag. De gevolgen van de vertraging groeien daarmee eveneens. Aangezien de problematiek duidelijk is, is hier tot op heden nog weinig over benadrukt in preventieve campagnes. Dit terwijl de huidige problematieken in de wetenschap diverse grondslagen hebben.

Centrale onderzoeksvraag

Onder de jongvolwassenen is er een verbod van reclame en bonussen op kansspelen. De reden van het verbod is, dat jongeren meer gevoelig zijn voor kansspelverslaving. Voor hen zijn de risico's groter. Gelet op het beschreven probleem is een centrale onderzoeksvraag ontwikkeld. De centrale onderzoeksvraag luidt dan ook: *‘Wat is de ratio achter het verbod op reclame en bonussen op kansspelen voor jongvolwassenen?’*

De bijbehorende deelvragen betreffen:

1. *Wat wordt verstaan onder jongvolwassenen?*
2. *Wat zorgt voor gevoeligheid onder de jongvolwassenen?*
3. *Waarom zijn jongvolwassenen kwetsbaar voor de risico's van kansspelen?*

Met deze centrale vraag en de bijbehorende deelvragen wordt een verklaring gegeven over de kwetsbaarheid van jongvolwassenen voor de risico's van het aanbieden van reclame en bonussen op kansspelen.

Methodieken

In het kader van het onderzoek naar het verbod van reclame en bonussen op kansspelen onder jongeren wordt gebruik gemaakt van een literatuuronderzoek. Het literatuuronderzoek ziet op het onderzoek van de literatuur, die vormen aanneemt als handboeken en wetenschappelijke artikelen. In het onderzoek wordt namelijk

onderzocht wat voor invloed reclame en bonussen op kansspelen heeft op jongeren onder de 24 jaar. Er wordt gebruik gemaakt van:

1. Handboeken;
2. Wetenschappelijke artikelen.

De voormelde bronnen dienen vervolgens te worden geanalyseerd, vergeleken en geïnterpreteerd. Het literatuuronderzoek is een geschikte onderzoekstrategie, omdat de literatuur hiermee diepgaand wordt onderzocht. Wetenschappelijke bronnen hebben immers gezag, waardoor deze relevant zijn voor de onderbouwing van het onderzoek.

Naast het bepalen van welke bronnen relevant zijn voor de onderbouwing van het onderzoek, is het tevens van belang om te bepalen welke methodieken benodigd zijn om op een valide en systematische wijze de data geraadpleegd kan worden. In het onderzoek wordt daarom gebruik gemaakt van de methodiek *inhoudsanalyse*. De inhoudsanalyse ziet op het raadplegen van bestaand materiaal, zoals de wetenschappelijke artikelen en de handboeken.

Leeswijzer

In dit onderzoek wordt allereerst ingegaan op de definitie van jongvolwassenen. Het is van belang om een goed beeld te hebben van dit begrip. Vervolgens wordt er aandacht besteed aan de gevoeligheid van de jongvolwassenen. Hierbij zullen de visies van neurowetenschappers worden betrokken. Daaropvolgend wordt in hoofdstuk 3 uiteengezet waarom jongvolwassenen meer kwetsbaar zijn voor de risico's van kansspelen. Tot slot wordt afgesloten met een beknopte conclusie.

Onderdeel 1: Wat wordt verstaan onder jongvolwassenen?

Om een adequaat beeld te schetsen over wat exact onder jongvolwassenen valt, is het hieromtrent van belang om in de wetgeving rondom kansspelen te duiken. In deze wetgeving staat namelijk beschreven wat men verstaat onder jongvolwassenen. Hierdoor wordt een beter begrip rondom de problematieken voor ogen gehouden. Gelet op artikel 2 lid 4 onder a van het Besluit werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen, blijkt dat jongvolwassenen niet onder de kwetsbare groepen vallen van dit besluit.⁶ Jongvolwassenen zijn jongeren tussen de 18 en 24 jaar. Conform dit besluit is het een speelcasino en houders van een vergunning tot het organiseren van kansspelen op afstand verboden om hun wervings- en reclameactiviteiten te richten op de jongvolwassenen. Dit omdat kansspelen risicovolle producten zijn en het brein van minderjarigen nog niet volgroeid is. Hierdoor zijn minderjarigen extra vatbaar voor gokverslaving. Volgens het rapport minderjarigen en volwassenen van de Kansspelautoriteit zijn er aanwijzingen dat op jeugdige leeftijd in aanraking komen

⁶ Artikel 2 lid 4 onder a van het Besluit werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen.

met kansspelen, op latere leeftijd tot problemen kan leiden. Om deze reden is het een prioriteit van de Kansspelautoriteit om te voorkomen dat minderjarigen kunnen deelnemen aan kansspelen.⁷

Onder jongvolwassenen wordt dus verstaan: jongeren tussen de 18 en 24 jaar. Deze groep staat in dit artikel dan ook centraal.

Onderdeel 2: Wat zorgt voor gevoeligheid bij jongvolwassenen?

Sommige mensen raken gemakkelijker verslaafd dan anderen. Dit heeft te maken met de structuur van de hersenen en de genen. De structuur van de hersenen verschilt per persoon. Sommige mensen zijn vanaf hun geboorte al gevoeliger voor de effecten van bijvoorbeeld nicotine. Anderzijds veranderen de hersenen bij het verouderingsproces.

Het oplopen van een verslaving heeft te maken met de hersenen. Hersenen blijven zich ontwikkelen tot op ongeveer 25-jarige leeftijd. De jongeren en jongvolwassenen zijn tot dan gevoeliger voor belonende effecten. Ook ervaren zij dan minder negatieve gevolgen. De adolescentie is een kritieke periode waarin bepaalde hersengebieden nog volop in ontwikkeling zijn. Tijdens deze fase ontwikkelen de hersenen zich op drie verschillende niveaus, namelijk:

1. Cognitief: bijvoorbeeld leren denken, leren, plannen, rationeel denken en gedragsregulatie;
2. Emotioneel: bijvoorbeeld controleren van intense emoties;
3. Sociaal: bijvoorbeeld inzicht krijgen in jezelf en anderen.

Dergelijke ontwikkelingen doen zich voor op verschillende plaatsen in de hersenen. In de adolescentie zijn de hersenen tijdelijk uit balans. De emotionele gebieden worden onder invloed van de hormonen, afkomstig uit de pubertijd, extra geprikkeld. De aansturende rationale gebieden zijn nog niet sterk ontwikkeld om daar een goed tegengewicht aan te kunnen bieden. Het gevolg is het typische pubergedrag⁸. In deze leeftijdsfase verandert de slaappatroon, wint emotie vaak van het ratio, hebben jongeren moeite met plannen en zijn zij sneller afgeleid. De hersenen zijn dan nog niet volledig ontwikkeld, waardoor het voor de jongeren lastiger is om rekening te houden met de gevolgen op lange termijn. Volgens Neurowetenschapper Sabine Peters zijn de jongeren erg gevoelig voor beloning. Daardoor worden vaak keuzes gemaakt, die enkel voordelen op korte termijn hebben. Het beloningsgebied in de hersenen geeft de boodschap aan de jongeren. Dat gevoel is belangrijk voor de adolescenten.⁹

Gelet op het voormelde blijkt, dat het brein van jongvolwassenen nog volop in ontwikkeling is gedurende de adolescentie fase. In deze fase wint de emotie vaak van het rationale, waardoor jongvolwassenen een stuk meer gevoelig zijn voor verslavingen.

⁷ Kansspelautoriteit, Deelname aan kansspelen door minderjarigen en jongvolwassenen, p. 3.

⁸ E. Crone, *Het puberende brein*, p. 25.

⁹ Nrc, *Een kijkje in het puberbrein*, (nrc.nl), geraadpleegd op 9 februari 2022.

Onderdeel 3: Waarom zijn jongvolwassenen kwetsbaar voor de risico's van kansspelen?

Kansspelen zijn steeds meer op grote schaal beschikbaar op het digitale platform. Het risico; kansspelverslaving. Voor de jongvolwassenen is gokken een nieuwe vorm van entertainment waar economische voordelen uit te halen zijn. Dit sluit aan bij de toegankelijkheid van het internet, waarmee minderjarigen goed vertrouwd zijn. Veel aanbieders geven middels een blog aan hoe eenvoudig het is om lid te worden, dan wel om te kunnen spelen. Daarnaast betreft het een element van socialisatie, waarbij in veel gevallen het kennen van informatie over hoe het werkt een aspect is, dat jongvolwassenen in staat stelt om deel te nemen aan gesprekken. Het probleem schuilt zich achter dat plezier. Het gevoel van geld verdienen brengt namelijk schaduwen met zich mee.¹⁰ Zo zorgt het voor verslavingen met psychoactieve stoffen.¹¹ Bovendien stelt de heer Alguacil in zijn artikel, dat het aanbieden van reclame op diverse platformen goed werkt op jongvolwassenen. Zij nemen dit sterk op in hun brein en bedenken allerlei methodieken.

Naast dit spelen er ook andere aspecten een rol, zoals de mogelijkheid om met fictief geld om te gaan. Hierbij speelt er amper een verantwoordelijkheidsgevoel om te verliezen. Het genereert een risico om de stap te zetten om met echt geld te spelen. Dit heeft te maken met het gevoel van controle over het proces, hoewel bij gokken de resultaten willekeurig en onvoorspelbaar kunnen zijn. Problematisch gokken kan worden gezien als een vorm van over-learned gedrag. Dit wordt door verschillende impulsen uitgelokt en bekrachtigd. De belangrijkste bekrachtigers van gokken zijn geld en spanning. Geld heeft voor vele gokkers een economische en symbolische betekenis. Geld symboliseert voor hen status, zekerheid, veiligheid en glamour. Gokken kan ook een functie krijgen in het vermijden van negatieve emoties, zoals verveling en boosheid. Het gokken wordt vaak beschreven als een hypnotische trance, waarin men zo volledig is geconcentreerd, dat alle zorgen en spanningen tijdelijk naar de achtergrond worden gedrongen. Daarnaast kan gokken worden gevolgd door interpersoonlijke bekrachtigers. Het kan immers een manier zijn om uiting te geven aan boosheid of om aandacht te krijgen van de omgeving.

Verder maken diverse casino's gebruik van welkomstbonussen, die een aantal clausules met zich meebrengen en de spelers kunnen verwarren met de gebruikersvoorwaarden. Desondanks zorgt het voor een bepaalde aantrekkingskracht. Deze bonussen helpen om spelers aan te trekken en hen in de toekomst te laten wedden. De online casino's maken weliswaar bonusvoorwaarden op, maar deze worden niet door eenieder aandachtig bestudeerd. Vaak staat er namelijk in opgenomen, dat een betreffende welkomstbonus verkregen wordt na circa 40 keer rondspelen. Dit leidt tot verwarring en tot een drang van meer. Nieuwe spelers zetten vaak hun schrap en spelen de minimale marges rond om aan hun bonus te komen.

¹⁰ M. Alguacil, *Gambling and sports betting by teenagers*, p. 607.

Bovendien schuilt een probleem achter de loot boxes. Loot boxes zijn gokspelen, die game-ontwikkelaars hebben toegevoegd aan games. Het zijn schatkistjes in games zonder dat van tevoren duidelijk is wat er in zit. De speler kan loot boxes gedurende het spel openen om daar in het spel voordeel mee te krijgen. Een aantal vormen hiervan zijn in strijd met de Wet op de kansspelen. Deze strijdigheid doet zich voor, indien de inhoud ervan een economische waarde heeft. Aangezien de prijs waarde heeft en de speler hier geen invloed op kan uitoefenen, gaat het om gokken. Dat is verboden zonder vergunning. Spelers onder de 18 jaar kunnen loot boxes openen en zijn dan dus aan het gokken. Dat is een probleem, omdat de hersenen van de jonge mensen extra kwetsbaar zijn voor gokverslaving. Daarnaast spelen de volgende aspecten ook een rol:

1. Geen controle van leeftijd;
2. Geen bescherming van consumenten;
3. Oneerlijk spel;
4. Verlies van geld;
5. Deelname aan verboden kansspel;
6. Gokverslaving.

Doordat de jongeren meer kwetsbaar zijn voor de risico's van kansspelen, houdt de overheid zich bezig met het beschermen van de jongvolwassenen. Zo stelt de Ksa bij een vergunningverlening voor kansspelen op afstand verplicht, dat een aanbieder een preventiebeleid voert voor kansspelverslaving. Daarbij moeten de aanbieders uitdrukkelijk kenbaar maken, dat zij geen kansspelen aanbieden aan jongvolwassenen. Ook heeft de Ksa een tijdsbestek ontwikkeld, waarin reclame mag worden gemaakt voor kansspelen. Het doel is om het bereik onder de jongvolwassenen te minimaliseren, waardoor zij effectiever beschermd kunnen worden. Zo mogen ook geen billboards met reclame geplaatst worden op plaatsen waar zich veel jongvolwassenen bevinden.

De jongeren zijn dus meer kwetsbaar wegens de toegankelijkheid van het digitale platform, dan wel de prikkels van buitenaf, zoals het verdienen van geld en het uiten van status. Daarnaast zijn jongeren zich niet bewust van de risico's om met fictief geld te oefenen.

Conclusie

In dit onderzoek stond de centrale vraag: *'Wat is de ratio achter het verbod op reclame en bonussen op kansspelen voor jongvolwassenen?'* centraal. De bijbehorende deelvragen betreffen:

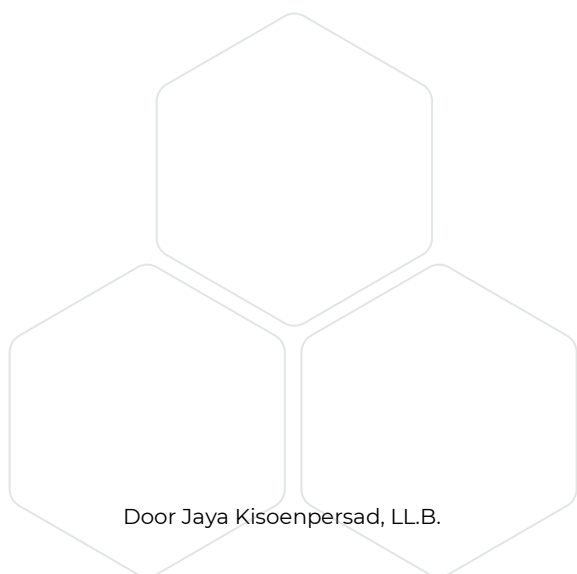
1. *Wat wordt verstaan onder jongvolwassenen?*
2. *Wat zorgt voor gevoeligheid onder de jongvolwassenen?*
3. *Waarom zijn jongvolwassenen kwetsbaar voor de risico's van kansspelen?*

Met deze deelvragen is beoogd een adequaat antwoord te formuleren op de centrale vraag. Gedurende dit onderzoek is gebleken, dat de jongvolwassenen een kwetsbare groep vormen voor het aanbieden van kansspelen. Volgens neurowetenschappers heeft dit te maken met de ontwikkeling van hun brein. Tot aan de 25ste levensjaar is het brein voortdurend in ontwikkeling, waardoor de jongvolwassenen nog altijd

impulsief gedrag vertonen. Bij jongvolwassenen neemt de emotie de overhand. Dit speelt dan ook vaak mee bij gokken.

Daarnaast is gebleken, dat jongvolwassenen een brede toegang hebben tot het digitale platform. Zij worden steeds handiger met de digitale netwerken. Uit diverse onderzoeken is gebleken, dat reclame op jongvolwassenen goed werkt. Zij geloven daar sneller in en maken er dan ook gebruik van. Dit heeft alles te maken met de structuur van het brein, dan wel de adolescentie fase. Ook is gebleken, dat het risico bij jongvolwassenen van met fictief geld gokken naar met echt geld gokken op de loer ligt. Het is dus altijd oppassen geblazen. Verder wekt het hebben van en het spelen met geld een mate van aanzien op onder de overige jongvolwassenen.

Naar mijns inziens is gokverslaving een aanzienlijke problematiek. Bovendien zoekt niet iedereen op korte termijn hulp. Zodoende nemen de psychische en economische klachten toe. Dit kan in de toekomst tot grote problemen leiden. Het is daarom van belang om het verbod op kansspelen onder de jongvolwassenen te behouden. Wel dient meer aandacht besteed te worden aan het gebruik van de digitale platformen, aangezien jongvolwassenen daar een brede toegang tot hebben en veel informatie tot zich nemen. De jongvolwassenen moeten worden gewaarschuwd voor de risico's van kansspelen. Daarnaast dienen de aanbieders zich te onthouden van reclame maken gericht op jongeren. De adolescentie fase blijft een kritieke fase, waardoor de volwassenen zich juist meer als voorbeelden dienen te gedragen om toekomstige problemen te voorkomen.

Bronnenlijst

- A. Kruize, M. Boendermaker, M. Slijstra en B. Bieleman, *Modernisering kansspelbeleid*, (breuerintraval.nl), geraadpleegd op 9 februari 2022.
- Breuer en Intraval, *Rapport Onderzoek alcoholgebruik en kansspelen*, (breuerintraval.nl), geraadpleegd op 9 februari 2022.
- CBS, *Gokbranche groeit gestaag (cbs.nl)*, geraadpleegd op 9 februari 2022.
- D. van Hulzen, *Klinieken bezorgd over toename gokverslavingen sinds corona*, (nos.nl), geraadpleegd op 9 februari 2022.
- E. Crone, *Het puberende brein*, p. 25.
- Hervitas, *Gokverslaving: wij helpen je te stoppen met gokken*, geraadpleegd op 9 februari 2022.
- Kansspelautoriteit, *Deelname aan kansspelen door minderjarigen en jongvolwassenen*, p. 3.
- M. Alguacil, *Gambling and sports betting by teenagers*, p. 607.
- Nrc, *Een kijkje in het puberbrein*, (nrc.nl), geraadpleegd op 9 februari 2022.
- *Rapport Onderzoek alcoholgebruik en kansspelen_def.pdf* (breuerintraval.nl).

